

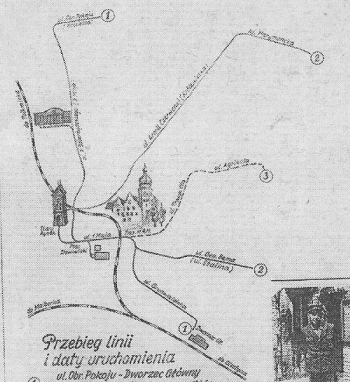
reporter

dziennik
ELBLĄSKI

MASZ SPRAWĘ DO OPISANIA,
SKONTAKTUJ SIĘ Z NAMI: 055 236 17 97, gazeta@dziennikelblaski.pl

Od dzieciństwa kocham tramwaje — mówi Marcel Klinowski, (lat 25). Najpierw je podziwiał, potem kolekcjonował wszelkie publikacje o transporcie szynowym. Gdy miał 17 lat założył stronę internetową www.tramwaje.elblag.webd.pl, a niedawno www.kronika.tramwajedlaelblazan.pl z ręcznie pisaną kroniką Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego z czasów PRL.

Rok 1946 - Uroczono komunikacji w Elblągu

Przebieg linii i daty uruchomienia

1. ul. Polokaj - Dworzec główny, data uruchomienia: 6 czerwca 1946r.
2. ul. Marymoncka - ul. Św. Stanisława, data uruchomienia: 1 września 1946r.
3. Plac Stawiański - ul. Agrícola, data uruchomienia: 3 kwietnia 1947r.

Rok 1946 był następnym etapem historycznej odnowy przedsiębiorstwa ze zniknięciem wojennych i jednocześnie rokiem uruchomienia komunikacji tramwajowej w Elblągu. W dniu 1 maja zalesa MKK zapoczątkowała, rozpoczęła miasta pierwszy odnowiony wagon szynowy. Wagon ten promowany przez imię M. Koka. Stworzył czono pochodzą grupy tramwajarzy na ulicy Stronowickiej. W 1946 roku pierwsza linia tramwajowa - linia Nr 1 o długości 4,5 km. Za dzień 3 miesiące później - linia Nr 2 o długości 3 km. Na koniec roku stan zatrudnienia wynosił 87 pracowników. W okresie roku 1946 wykonano następujące roboty: - wykonano remont i sprzątnięcie szynowego kmu Św. Stanisława i zamontowano roboty do 50% przy następnym przedstawieniu, otrzymanym z Dzielnicą w zamian za dostawę 3 wagony szynowe i 1 wagon dwuczłonowy, - zamontowano 10,5 km sieci szynowej na trasie linii Nr 1 oraz linii Nr 2, - dostawiono 10 sztuk stopów trakcyjnych, - odnowiono w 55% murz.łaty naprawcze, - oszczędzono budynki i przystosowano bariak na potrzeby magazynu, - odnowiono 6 wagonów szynowych, 2 wagony doczepne, wagon soloręk i wagon platformy.

Zdjęcie: Władysław Jędrzejewski, Muzeum w Elblągu, 1946r.

Zdjęcie: Władysław Jędrzejewski, Muzeum w Elblągu, 1946r.

Pierwsza strona kroniki Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego w Elblągu z roku 1946
www.kronika.tramwaje.dlaelblazan.pl

Zakochany w elbląskich tramwajach promuje ich historię w internecie

Grażyna Wośńska
g.wosinska@dziennikelblaski.pl

Marcel Klinowski urodził się w Elblągu, teraz pracuje i studiuje w Warszawie, ale nie zapomina o rodzinnym mieście. Urochomił stronę internetową www.kronika.tramwajedlaelblazan.pl.
— Jest tam zeskanowana kronika zakładowa Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego od roku 1946 za czasów PRL. — mówi Klinowski. — Tym dokumentem zainteresował mnie Szymon Gierzyga, miłośnik dziejów Elbląga. Udało mi się kupić go w antykwariacie. W 2007 roku powstał pomysł wydrukowania kroniki. Dołączył do nas Sławomir Kapton, autor książki „Pilkarska Olimpia”. Nie udało się przeprowadzić tak dużego przedsięwzięcia. Nie pozostało więc

nic innego jak opublikować kronikę w internecie.

Autorzy projektu chcieli, by strona była atrakcyjna nie tylko dla oka, ale i ucha.
— Pomógł nam Piotr Krupski, który wyraził zgodę na udostępnienie utworu „Strassenbahn” (tramwaj) ze swojej płyty „Elbing 1904” — mówi Marcel Klinowski.

Motorniczy wymarzony zawód

Marcel opowiada, że gdy w dzieciństwie jego koleżdy chcieli zostać strażakami i milicjantami on marzył by zdobyć zawód motorniczego.

— Imponowało mi, że kieruje on tak wielką maszyną. Gdy byłem mały tramwaje wydawały mi się większe niż dzisiaj gdy jestem dorosły — wspomina. — Tata pracował w Elbląskich Tramwajach i przychodziłem z nim czasem do zajezdni tramwajowej. Byłem zachwycony, że mogłem obserwować jak remontuje się tramwaje. Ta pasja z dzieciństwa została mi do dzisiaj.

Marcel Klinowski może opowiadać o historii tramwajów w Elblągu godzinami.

— Cieszę się, że mogę podzielić się swoją wiedzą z innymi poprzez stronę internetową — mówi. — Siegną do niej nie tylko miłośnicy tramwajów, ale i historycy miasta. Mamy się czym szczerzyć, przecież Elbląg jest drugim po Wrocławiu miastem w dzisiejszej Polsce, które wprowadziło tramwaje elektryczne. 115 lat historii to spory atut. Inne miasta zlikwidowały tramwaje jak Olsztyn i teraz tego żałują.

Pamiętka po dziadku

Nowa strona internetowa z kroniką powojenną elbląskich tramwajów zainteresowała byłych pracowników i ich rodziny.

— Wczoraj otrzymałem maila od wnuka, którego dziadek jest na zdjęciu archiwalnym kroniki — opowiada Marcel. — Prosił mnie o zdjęcie większej rozdzielczości niż jest na stronie. Chce mieć pamiętkę po dziadku. Wiem, że dawni pracownicy są zadowoleni, że historia zakładu, w którym pracowali wiele lat nie pójdzie w zapomnienie.

Na pierwszym stronie kroniki na schemacie uruchomionych

w 1946 roku linii tramwajowych widać, że jedna z nich przechodzi przez Bramę Targową.

— Opowiem o pewnej ciekawostce związanej z tym zabytkiem — mówi Marcel Klinowski. — Teraz nikt nie stoi na schodach tramwajów podczas jazdy. Kiedyś tak było z powodu dużej liczby pasażerów. Gdy tramwaj dojeżdżał do Bramy Targowej zatrzymywał się. Ludzie wysiadali i wsiadali gdy tramwaj był za bramą. Linia tramwajowa do 1968 roku prowadziła przez Bramę Targową.

22 Lipca i Pilsudskiego

Kronika powojenna Elbląskich Tramwajów powstała w czasach PRL.

— Mamy do czynienia z socjalistycznym słownictwem. Czytamy, że świetnie się pracuje przed najbliższym zjazdem Ko-

mitetu Centralnego PZPR — mówi Marcel Klinowski. — Lata 80-te w czasach stanu wojennego są nazywane kryzysowymi. Ważne wydarzenia dzieją się 1 maja lub 22 lipca. Kronika ilustruje jak rozwijała się komunikacja tramwajowa. Zdjęcia pokazują ludzi, którzy przyczynili się do jej rozwoju.

Marcel Klinowski zwraca uwagę na wydarzenie z lat pięćdziesiątych.
— Rozpoczęto budowę linii tramwajowej od skrzyżowania Marymonckiej i Królewieckiej przez ulicę 22 Lipca, dzisiaj Pilsudskiego — wyjaśnia. — Przerwano prace i już do tego projektu nie powrócono. Także Niemcy przed wojną planowali podobną linię.

W Barcelonie, Rydze i Paryżu

Marcelego Klinowskiego in-

terestuje nie tylko przeszłość, ale teraźniejszość i przyszłość komunikacji szynowej.

— Dokumentuję wszelkie zmiany dotyczące linii tramwajowych na swojej stronie www.tramwaje.elblag.webd.pl — mówi. — Piszę o powstawaniu nowych linii tramwajowych w Elblągu. Odnoszę się też do projektów zmian. Publikuję zdjęcia tramwajów, wykonanych podczas podróży do Barcelony, Rygi i Paryża, a także do Polskich miast, m.in. Wrocławia.

Marcel nie tylko propaguje informacje o tramwajach, ale także z nich korzysta na co dzień.

— W Elblągu jeździłem często linią numer 3, a teraz w Warszawie nr 10 — mówi. — Tramwaje mimo upływu lat sprawdzają się do dzisiaj. Nie zestarzały się. Nie działa na nie wpływ czasu. Zmienia się wygląd tramwajów, ale to co najważniejsze pozostaje bez zmian.

Marcel Klinowski zapewnia, że zawsze będzie miłośnikiem tramwajów, chociaż studiuje europejską na Uniwersytecie Warszawskim.